

O D L U K E

A) Odluke domaćih sudova i drugih organa

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 27.VI 1968.

Vijeće: dr Vladimir Borić, Vojislav Polovina, Oskar Franić

Prijevoz kamionom - Tovarni list - Vozarina - Primjena prava - Načelo poštenja i savjesnosti - U nedostatku pozitivnih propisa na prijevoz robe kamionom i u unutrašnjem prijevozu primjenjuje se Konvencija o ugovoru za prijevoz robe cestom - Osoba koja je ovlaštena da od vozaara preuzme robu, ovlaštena je po zaposlenju (Uzanca br.4 O.U.) davati izjave kojima obavezuje primaoca iz ugovora o prijevozu - Primalac koji primi robu i tovarni list bez prigovora dužan je platiti vozarinu prema sadržaju tovarnog lista - Ako pošiljalac zahtijeva od vozaara da nakon zaključenja ugovora preveze robu na drugoj relaciji od ugovorene, a vozar za takav prijevoz zahtijeva vozarinu na temelju veće vozarinske stavke, ne može se raditi o povredi poštenja i savjesnosti od vozarove strane, jer se za njega dužnim vraćanjem praznog vozila povećavaju prijevozni troškovi

Tužitelj je vozar, a tuženik je primalac robe.

Medju strankama je nesporno da je tužitelj izvršio prijevoz robe na relaciji Novi Sad - Svetozarevo, da je tužitelj ispostavio kamionski tovarni list od 28.II 1967. broj 91 u kojem je vozarina bila navedena s n.din. 0,20 po kg robe - što čini utuženi iznos - i da je primalac robe potpisao taj tovarni list bez prigovora i to ispod klauzule, da je robu primio u redu, i da prihvaća uvjete prijevoza i plaćanja. Tuženik prigovara da je između pošiljaoca i prijevoznika bila ugovorena cijena prijevoza po I tarifnom razredu željezničke tarife. Navodno ugovorenu cijenu smatra previsokom i protivnom dobrim običajima u prijevoznom poslu. Naknadno je izjavio da pristaje platiti tužitelju polovinu zahtjeva tužbe i parnični trošak tako da je medju strankama ostala sporna druga polovina utuženog iznosa od n.din. 1.302,50 s 8% kamata od 20.III 1967. do isplate za koju je tuženik predložio da se tužitelj odbije sa zahtjevom tužbe i presudi na naknadu parničnog troška, a platni nalog da se stavi van snage.

Prvostepeni sud je tužbeni zahtjev odbio.

U obrazloženju presude navedeno je da je prvostepeni sud na temelju preslušanja svjedoka utvrdio da je bilo

medju strankama ugovoreno da će se sporni prijevoz platiti po I tarifnom razredu željezničke tarife. Sud smatra da je tužitelj iskoristio eventualnu stisku pošiljaočevu za prijevoz, i da zbog toga treba primijeniti Uzancu broj 3 OU uslijed čega ugovor, prema kojem se cijena prijevoza utvrđuje s 0,20 n.din, po kg robe, ne bi obvezivao tuženika, već da bi tuženik bio dužan platiti prijevoz po I razredu željezničke tarife, što prvostepeni sud smatra primjerenim. Činjenica da je tuženikov predstavnik u Svetozarevu potpisom potvrdio primitak robe ne daje osnovu da je tuženik prihvatio i tarifu na koju se poziva tužitelj. Ovo stoga jer tovarni list predstavlja obrazac s unaprijed ispunjenim rubrikama, a primalac je bio osoba iz skladišta, koja nije bila ovlaštena da zaključuje posao. Tuženik je priznao tužitelju daleko više nego li bi ga pripadalo po toj tarifi, pa sud smatra utvrđenim da je pristao da plati tužitelju više nego li što bi inače bilo primjereno.

Presudu pobija žalbom tužitelj zbog žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava.

U obrazloženju žalbe navodi se da sud nije uvažio da je tuženik potpisao prijevoznice i primitkom robe bez prigovora pristao na uvjete navedene u prijevoznici. To proizlazi na temelju odredaba Konvencije o ugovoru za međunarodni prijevoz robe cestom (prilog Sl.l. 11/58) koja se u pomanjkanju pozitivnih propisa primjenjuje i na takve prijevoze u zemlji. Zbog toga sud nije mogao protivno od sadržaja navedene isprave utvrditi na temelju preslušanja svjedoka. Nije osnovano niti stajalište žalbe da radnik tužiteljev nije bio ovlašten zaključiti ugovor i odrediti uvjete prijevoza, jer on ima takvo ovlaštenje od tuženika. Posebno pobija i odluku suda o parničnom trošku.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio i udovoljio tužbenom zahtjevu iz slijedećih razloga:

Nije osnovano stajalište pobijane presude da se ne može uvažiti izjava dana od tuženika time što je potpisao prijevoznicu ispod klauzule da potpisom prihvaća uvjete prijevoza i cijene - jer da je tovarni list obrazac s unaprijed ispunjenim rubrikama, i da je potpisnik osoba koja nije bila ovlaštena dati takvu izjavu za tuženika. Klauzula na prijevoznici u skladu je s odredbom čl.13. naprijed cit. Konvencije, koja se u pomanjkanju pozitivnih propisa primjenjuje na prijevoze robe cestom u našoj zemlji, prema kojoj primalac primitkom robe i primjerka tovarnog lista bez prigovora preuzima dužnost namiriti vozara prema sadržaju prijevoznice. Zbog toga je potpuno irelevantno da li je odnosna klauzula bila napisana ili na formularu unaprijed odštampana, jer takva bi obveza nastala na temelju

opisanih radnja odnosno tuženikovog radnika i onda da na tovarnom listu ili prijevoznici o tom nije bila sadržana nikakva klauzula, i to na temelju samog cit. propisa. Za osobu koja je potpisala prijevoznicu za tuženika, i koja je bila ovlaštena primati dopremljenu robu od prijevoznika, treba po naravi stvari uzeti da je po zaposlenju (Uzanca br. 4o OU) bila ovlaštena izričito ili konkludentnim činima davati za tuženika one izjave koje rad na odnosnom radnom mjestu sobom donosi.

Ne može se usvojiti ni obrazloženje pobijane presude u pravcu da je pošiljalac bio u stisci za prijevoz, i da je ugovorena vozarina tako visoka da nije u skladu s načelom poštenja i savjesnosti u prometu. Prvostepeni sud nije uzeo potreban obzir na tok događaja koji proizlazi iz iskaza svjedoka i koji objašnjava ovo pitanje. Prvenstveno je šofer-svjedok kao i svaki drugi šofer kamiona na povratku nastojao da dobije teret za prijevoz u toku povratne vožnje da se ne bi morao vraćati prazan. Prvi nalog pošiljatelja u ovom predmetu bio je da se pošiljka vozi u Kutinu, a kako je to bilo usput u pravcu povratka u sjedište tužiteljevo, to su se šofer i predstavnik tuženikov sporazumjeli da se prijevoz izvrši po željezničkoj tarifi kako je to utvrdio i prvostepeni sud na temelju iskaza svjedoka, čiji iskaz međjutim ne sadrži nikakvih okolnosnih pojedinosti. No iz iskaza svjedoka slijedi da je predstavnik pošiljaočev nakon toga tražio da se roba umjesto u Kutinu vozi u Svetozarevo, i zbog toga je razumljivo da se taj prijevoz nije mogao obaviti po istoj tarifi kao prije zaključeni, jer je taj pravac bio obratan od povratka tužiteljevog kamiona prema Karlovcu, i uzrokovao bi možebitnu praznu vožnju na mnogo duljoj relaciji nego li je ona iz Novog Sada. To je imalo za posljedicu povišenje prijevozne cijene, i zbog toga nije uvjerljiv zaključak pobijane presude da je cijena prijevoza bila toliko visoka da se ne može smatrati vjerojatnim, da je pošiljalac na nju pristao. Osim toga sam prvostepeni sud u obrazloženju presude navodi da je tužitelj iskoristio "eventualnu" pošiljaočevu stisku za prijevoz, pa prema tome ne smatra ovo sa sigurnošću utvrdjenim.

Ovaj drugostepeni sud smatra iz navedenih razloga pogrešnim opisani zaključak i pravnu ocjenu prvostepenog suda, i drži da nema dovoljno razloga koji bi obeskrjepili valjanost obaveze koju je tuženik preuzeo besprigovornim primtkom robe i primjerka tovarnog lista, tj. da će namiriti vozara prema sadržaju prijevoznice.

Iz navedenih razloga zahtjev tužbe ukazuje se u cijelosti osnovanim, pa je valjalo preinačenjem pobijane presude donijeti presudu kao u dispozitivu.

M.S.

Bilješka.- Čini se da nije pravilno stajalište gornje presude koja, pozivajući se na CMR konvenciju, tvrdi da primalac potpisom tovarnog lista mora platiti iznose koji su u toj ispravi navedeni. Tovarni list je prema istoj konvenciji samo pretpostavka o sadržaju ugovora. Iz toga proizlazi da svaka stranka, uključivši i primaoca, ima pravo pobijati navode koji su navedeni u tovarnom listu. U konkretnom slučaju vozar je temeljem CMR-a imao pravo zahtijevati polog do visine u tovarnom listu navedene vozarine, a primalac je mogao pobijati navode tovarnog lista tvrdeći da oni ne odgovaraju onome što su vozar i pošiljalac ugovorili.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 30.VII 1968.

Vijeće: dr Vladimir Borić, Franjo Gložinić, Branko Lovrečki

Pomorski agent - Agentova odgovornost - Agent je neposredno odgovoran osobi s kojom je sklopio ugovor o opskrbi broda ako se u tom pogledu izričito obavezao - Agent se izričito obavezao ako je u pismu upućenom opskrbniku naveo da će podmiriti fakturu iz pologa koji je njegov komitent položio kod treće osobe za tu svrhu

Tužitelj je poduzeće za opskrbu brodova, a tuženik je pomorski agent. Tužitelj zahtijeva od tuženika da mu isplati utuženi iznos na ime kupovnine za stvari i robu koju je tužitelj predao jednom brodu za koji je tuženik bio agent. Tuženik među ostalim podiže prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije, jer da on kao agent radi u ime i za račun svog komitenta, pa da prema tome on nije pasivno legitimiran prema tužitelju već njegov komitent.

Prvostepeni sud je obvezao agenta u smislu tužbenog zahtjeva, a drugostepeni je tu presudu potvrdio sa slijedećim obrazloženjem:

Osnovano navodi tuženik u žalbi da on u pravilu posluje kao pomorski agent u ime i za račun odnosno inozemnog broдача. No to vrijedi dotle dok on izričito ne preuzme kakvu obavezu u svoje ime. U konkretnom slučaju to je uslijedilo time što je on u obavijesti o pologu od 19.IX 1967. tužitelju izričito naveo: "Ovime Vas obavješćujemo da imamo osigurani polog iz kojeg će m o podmiriti Vašu fakturu za kupljenu robu iz konsignacionog skladišta za brod "KYLIK" zastave Holandija, i da će m o iznos od US dolara 465.-